

İŞLETME KONUSU VE 6102 SAYILI TÜRK TİCARET KANUNUNA GÖRE TİCARET ŞİRKETLERİNİN EHLİYETİ VE TEMSİLİ

Doç. Dr. Murat ALIŞKAN*

ÖZET

6102 sayılı (yeni) TTK'da; 9 Mart 1968 tarih ve 68/151/AET sayılı Şirketler Hukukuna İlişkin Birinci Konsey Yönergesi'ne uyararak ve öte yandan, hep gündemde olan eleştiriler dikkate alınarak, ticaret şirketlerinin hak ehliyetinin işletme konusuyla sınırlı olması kuralı (6762 sayılı TTK m. 137), tüm ticaret şirketleri bakımından kaldırılmıştır (6102 sayılı TTK m. 125/no.2).

Fakat, işletme konusunun temsil yetkisi üzerindeki etkisi, üçüncü kişilere karşı olmak üzere, devam etmektedir (m. 233, m. 271). Artık üçüncü kişilere karşı, temsilci tarafından şirketin işletme konusu dışında işlem yapıldığı, dolayısıyla "temsil yetkisinin aşılması sebebiyle işlemin şirketi bağlamadığı" iddiaları bağlamında olmak üzere, sorunlar devam edecektir. Kanaatimizce; işlem ve pazar güvenliğinin sağlanması için, işletme konusunun, üçüncü kişilerle olan ilişkiler bakımından, temsil yetkisi üzerinde etkisinin kabul edilmemesi daha isabetli olacaktır.

Anahtar Sözcükler: Ultra vires, ehliyet, işletme konusu, işlem güvenliği, temsil yetkisi.

ABSTRACT

(New)Turish Commercial Code (TCC) numbered 6102 has abandoned the rule of ultra vires (which limites the capacity of the companies with their field of activity, considering the current critcs and in compliance with the 1st Company Law Directive numbered 68/151/EEC dated March 9, 1968 (TCC numberd 6102 art. 125/no.2)

However, the effect of the field of activity over the representation power via third parties continues(art. 233, art. 271). Accordingly the discussions will go on with regards to the claims as "the company shall not be bound by the transactions due to lack of authority". In our point of view, it would be more appropriate to accept the effect on representation power via third parties in ortder to maintain transaction and market security.

Keywords: *Ultra vires, capacity, objects of company, protection of third parties, ultra vires of directors, directors' authority.*

* Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ticaret Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

I- KAVRAM

Ultra vires, şirketin ehliyetinin, şirket sözleşmede yazılı olan işletme konusu ile sınırlı olması demektir. Buna göre, şirket sözleşmesinde yazılı olan işletme konusu dahilindeki işlemler intra vires, bu konu dışındaki işlemler ise ultra vires kabul edilir. Ultra vires işlemler “yok” hükmündedir¹.

Hemen belirtmek gerekir ki ultra vires; tarihsel süreç içinde, doğrudan doğruya şirketin ehliyetiyle ilgili anlamı (ultra vires of corporation) yanında, bir de organın yetkisini aşması (ultra vires of directors) biçiminde olmak üzere, iki biçimde anlaşılıp uygulanmıştır².

Ultra vires teorisinin kaynağı İngiliz hukukudur ve şirketin belirli bir konu için kral tarafından verilen imtiyaz ile kurulduğu zamanlara dayanır. Şirketin söz konusu imtiyazın dışına çıkmasını önlemek bakımından fonksiyon icra eden söz konusu teori, daha sonraları da mahkemeler tarafından, yöneticilerin hisse senedi sahiplerinin menfaatlerini tehlikeye atacak faaliyetlere girişmelerini önlemek bakımından uygulanagelmıştır³. Alman hukuk sistemi bu teoriye yabancıdır⁴. Ultra vires teorisinden ABD hukukunda vazgeçilmiş⁵ ve nihayet İngiltere de (aşağıda yer vereceğimiz) 9 Mart 1968 tarih ve 68/151/AET sayılı Şirketler Hukukuna İlişkin Birinci Konsey Yönergesi’ne uyarak söz konusu teoriyi kaldırmıştır⁶.

Öte yandan, ultra vires kuralının kişi şirketleri alanında da uygulanmasına öteden beri karşı çıkmıştır⁷.

II-Ultra vires teorisinin ifadesini bulduğu 6762 sayılı TTK. m. 137 hükmü şöyledir: “Ticaret şirketleri hükmü şahsiyeti haiz olup, şirket mukavelesinde yazılı işletme mevzuunun çevresi içinde kalmak şartıyla bütün hakları iktisap ve borçları iltizam edebilirler. Bu husustaki kanuni istisnalar saklıdır.”⁸

Söz konusu Kanun m. 321/f.1’de de “Temsile salâhiyetli olanlar şirketin maksat ve mevzuuna dahil olan her nev’i işleri ve hukukî muameleleri şirket adına yapmak ve şirket unvanını kullanmak hakkını haizdirler.” hükmü yer alır. Madde 542’deki atfı uyarınca bu kural limited şirketler bakımından da geçerlidir.

¹ Örneğin bkz. **POROY (TEKİNALP/ÇAMOĞLU)**, s. 83; **ÜLGEN**, s. 1288; **TEKİNALP** (Ultra Vires, s. 45; Yeni Anonim ve Limited Ortaklık İle Tek Kişi Ortaklığı, s. 145) ; **PULAŞLI**, Şirketler Hukuku, s. 53; **KENDİGELEN**, Ehliyet-Temsil-Butlan ve Kuruluşun Doğan Sorumluluk, s. 517; **TEKİL** (Şirketler Hukuku, s. 151; Adi, Kollektif ve Komandit Şirketler, s. 113) ; **BAHTİYAR**, s. 40; **FRANKO**, s. 45; **CAN**, s. 21; karşı. **KUNTALP**, s. 14 vd.; **KENDİGELEN**, Yeni TTK.-Tespitler, s. 100.

Örneğin, Y. 11. HD., T. 18.03.2010, E. 2008/126, K. 2010/2987 (**YARALI**, s. 325-327).

² **ARSLANLI**, s. 501 vd.; **PULAŞLI**, Şirketler Hukuku, s. 53 dn.14 ve ilgili metin; **FRANKO**, s. 44-45; **KENDİGELEN**, Ehliyet-Temsil-Butlan ve Kuruluşun Doğan Sorumluluk, s. 514.; **TEKİL** (Şirketler Hukuku, s. 152; Adi, Kollektif ve Komandit Şirketler, s. 114).

³ Bkz. **POROY (TEKİNALP/ÇAMOĞLU)**, s. 83; **TEKİL** (Şirketler Hukuku, s. 151-152; Adi, Kollektif ve Komandit Şirketler, s. 113-114) ; **TEKİNALP**, s. 45-46.

⁴ Örneğin, **POROY (TEKİNALP/ÇAMOĞLU)**, s. 84; **TÜRK H. S.**, 10.

⁵ **POROY (TEKİNALP/ÇAMOĞLU)**, s. 83; **CAN**, s. 21, 62, 66.

⁶ Bkz. **POROY (TEKİNALP/ÇAMOĞLU)**, s. 83-84; **PULAŞLI**, Şirketler Hukuku, s. 54; **FRENCH/MAYSON/Ryan**, s. 619, 631.

⁷ Bkz. **TEKİL** (Şirketler Hukuku, s. 152; Adi, Kollektif ve Komandit Şirketler, s. 114).

⁸ Bkz. **PULAŞLI**, Şirketler Hukuku, s. 52 vd.

III-9 MART 1968 TARİH ve 68/151/AET SAYILI ŞİRKETLER HUKUKUNA İLİŞKİN BİRİNCİ KONSEY YÖNERGESİ⁹

9 Mart 1968 tarih ve 68/151/AET sayılı Şirketler Hukukuna İlişkin Birinci Konsey Yönergesi; esas itibariyle, anonim, paylı komandit ve limited şirketlere ilişkin önemli hususların kamuya açıklanması (tescil ve ilân) sistemini getirmesi sebebiyle “Kamuyu Aydınlatma Yönergesi” olarak da adlandırılmaktadır.¹⁰

Yönerge'nin, “Bölüm II/Bir Şirket Tarafından Üstlenilen Borçların Geçerliliği” kısmında yer alan hükümlerden (m. 7 – m. 9) m. 9¹¹ uyarınca;

1. Şirket, organları tarafından yapılan işlemlerden dolayı, faaliyet konusuna girmese bile, bu işlemler kanunen organlara tanınan veya tanınmasına izin verdiği yetkileri aşmadığı sürece bağlıdır.

Bununla birlikte, Üye Devletler, işlemin faaliyet konusu dışında olduğunun üçüncü kişi tarafından bilindiğini veya halin icabından bilinmemesinin mümkün olmayacağını ispatlayan şirketin, faaliyet konusuna girmeyen işleminden dolayı bağlı olmayacağını öngörebilirler; şu kadar ki, ana sözleşmenin ilân edilmiş olması, bu durumu ispat için tek başına yeterli delil olmaz.

2. ve 3. Ana sözleşme veya yetkili organların kararıyla şirket organlarına getirilen yetki sınırlamaları, kamuya açıklanmış olsa dahi, şirketin temsili yetkisinin müşteriye kullanılması veya tek bir temsilciye bırakılması istisnası haricinde, üçüncü kişilere karşı hiçbir şekilde ileri sürülemez.

Yönerge'de öngörülen bu düzenleme; organların yetkili olması kaydıyla konu dışı işlemlerin geçerli sayılması ilkesinden hareket edilmekle (m. 9/no.1, f.1) birlikte; belirli şartlar dahilinde ultra vires teorisinin kabul edilebilmesine imkan tanındığı¹² (m. 9/no.1, f.2), dolayısıyla (o tarihlerdeki) İngiliz hukukuyla ultra vires teorisinin bulunmadığı üye devlet hukukları arasında bir tür orta yol bulunmuş olduğu şeklinde değerlendirilmiştir.¹³

Öğretideki bir diğer görüş ise, Yönerge'nin söz konusu hükümlerini şöyle değerlendirmiştir: Yönerge'de, üçüncü kişilerin menfaatlerinin korunması yolunda, klasik anlamı (ultra vires of corporation) itibariyle ultra vires'in kaldırıldığı, yani şirketin hak ehliyetinin (capacity) konusuyla sınırlandırılması anlayışına son verildiği görülmektedir. Bununla birlikte, bu defa ortakların menfaatlerinin korunmasına yönelinerek, üye devletlere, işlemin faaliyet konusu dışında olduğunun üçüncü kişi tarafından bilindiği veya halin icabından bilinmemesinin mümkün olmayacağı ispatlanmak şartıyla, faaliyet konusuna girmeyen işleminden dolayı şirketin bağlı olmayacağının kararlaştırılabilmesi imkanı tanınmıştır. Böylece, Yönerge'de, üye devletlere, ultra vires ilkesine tarihsel süreç içinde verilen ikinci anlam (ultra vires of directors) bağlamında, diğer bir anlatımla, organların temsil yetkisinin faaliyet konusuyla sınırlandırılması bakımından düzenleme yapabilme imkanı tanınmış olup, bu anlamda (ultra vires of directors) ultra

⁹ Bkz. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31968L0151:EN:NOT>

¹⁰ Bkz. **KAYA**, s. 485; **KENDİGELEN**, Ehliyet-Temsil-Butlan ve Kuruluştan Doğan Sorumluluk, s. 507; 6102 sayılı TTK./Genel Gerekeç/C/III/2, -Parg. 34, H/II/1/a-Parg. 112 (**KENDİGELEN**, Yeni TTK., s. 21, 51) ve Madde Gerekeçleri/Madde 39 Gerekeçesi (**T.C. Adalet Bakanlığı**, s. 416; **KENDİGELEN**, Yeni TTK., s. 159) ; **YILDIZ Ş.**, 68/151/EEC Sayılı Yönerge, s. 276).

¹¹ Bkz. **KARAYALÇIN**, s. 15 dn.; **TÜRK H. S.**, s. 10; **KENDİGELEN**, Ehliyet-Temsil-Butlan ve Kuruluştan Doğan Sorumluluk, s. 510-511.

¹² Bu açıdan, **KENDİGELEN**, Tartışmalar, s. 44'e; **YILDIZ B.**, Ultra Vires İlkesinin Kaldırılmasının Ardından, s. 128 dn.47'ye de bkz.

¹³ **TÜRK H. S.**, s. 10-11.

vires anlayışının devam edebilmesi söz konusudur¹⁴. İşte bu sebeple Yönerge'de ultra vires teorisinin tam anlamıyla kaldırılmadığı söylenebilir¹⁵.

Bu arada, 68/151/AET sayılı Yönerge m. 9'daki bu düzenleme, söz konusu Yönerge'nin yerine geçen 2009/101/AT sayılı Yönerge¹⁶ m. 10'da yer almaktadır¹⁷.

IV- 6102 SAYILI TÜRK TİCARET KANUNUNDAKİ TİCARET ŞİRKETLERİNİN EHLİYET VE TEMSİLİNE İLİŞKİN DÜZENLEME VE DEĞERLENDİRME

1. EHLİYET

Madde 125/f.2: “Ticaret şirketleri, Türk Medenî Kanununun 48 inci maddesi çerçevesinde bütün haklardan yararlanabilir ve borçları üstlenebilir. Bu husustaki kanuni istisnalar saklıdır.”

Bu hüküm ile (yukarıda söz ettiğimiz) 9 Mart 1968 tarih ve 68/151/AET sayılı Şirketler Hukukuna İlişkin Birinci Konsey Yönergesi dikkate alınarak tüm ticaret şirketleri (kollektif, komandit, anonim, limited ve kooperatif şirketler) bakımından, üçüncü kişilerin korunması, işlem ve pazar güvenliğinin sağlanması amacıyla kaldırılmış olmaktadır¹⁸.

TMK m. 48 hükmüne göre ise, “Tüzel kişiler, cins, yaş, hısımlık gibi yaradılış gereği insana özgü niteliklere bağlı olanlar dışındaki bütün haklara ve borçlara ehildirler.”

Bu arada, tasfiye haline giren kollektif ve komandit şirketin ehliyeti, 293. madde hükmü saklı kalmak kaydıyla, tasfiye amacıyla sınırlanır (m. 269, m. 328).

2. TEMSİL

A. Kollektif ve Komandit Şirketlerde

6102 sayılı TTK'nda Kollektif şirketlerde temsilin kapsamını düzenleyen m. 233/no.1 hükmüne göre, şirketi temsile yetkili olan kimse, şirketin **işletme konusuna giren** her türlü iş ve hukuki işlemleri şirket adına yapmak ve şirketin unvanını kullanmak yetkisine sahiptir. Bu hüküm, m. 317, m. 318/no.1 uyarınca (adi) komandit şirketler ve m. 565/no.1'deki atf uyarınca sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketler bakımından¹⁹ da geçerlidir.

6102 sayılı TTK m. 125 ile 6762 sayılı TTK m. 137 hükmündeki ultra vires ilkesi kaldırılmış olmakla birlikte, bu defa, temsil yetkisinin işletme konusuyla sınırlanılmaktadır. Elbette, temsilcinin şirketin işletme konusu dışında işlem yapması durumunda, ultra vires ilkesinin geçerli olduğu zamandaki gibi “yokluk” söz konusu değildir ve Borçlar Kanunundaki yetkisiz temsil hükümleri uyarınca şirket bu işleme icazet verebilecektir²⁰. Fakat, temsil yetkisini işletme konusuyla sınırlayan bu hükmün (m.

¹⁴ **KENDİGELEN**, Ehliyet-Temsil-Butlan ve Kuruluştan Doğan Sorumluluk, s. 514.

¹⁵ **KENDİGELEN** (Ehliyet-Temsil-Butlan ve Kuruluştan Doğan Sorumluluk, s. 514; Tartışmalar, s. 44).

¹⁶ Bkz. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:044:0062:0078:EN:PDF>

¹⁷ Bkz. **KIRCA**, s. 79; **YILDIZ B.**, Ultra Vires İlkesinin Kaldırılmasının Ardından, s. 113-114 dn.3.

¹⁸ Bkz. m. 125 gerekçesi (**KENDİGELEN**, Yeni TTK., s. 248), Genel Gerekçe Parg. 112 (**KENDİGELEN**, Yeni TTK., s. 51).

¹⁹ Bkz. **KIRCA**, s. 77-78 (dn.14), s. 78 (dn.15, dn.16) ; **BAHTİYAR**, s. 41; **YILDIZ B.** (Ultra Vires Sınırlamasının Yerindeligi, s. 339 dn. 69; Ultra Vires İlkesinin Kaldırılmasının Ardından, s. 131-132).

²⁰ Ayrıca, **YILDIZ B.**, Ultra Vires İlkesinin Kaldırılmasının Ardından, s. 122; **BAHTİYAR**, s. 41.

233/no.1), üçüncü kişilerin korunması anlayışı bakımından isabetli olmadığı ve uygulamada sorunlara yol açacağı açıktır²¹. Konu dışı işlemler karşısında üçüncü kişilerin korunması amacıyla anonim şirketlere ilişkin olan ve limited şirketler bakımından da geçeli 6102 sayılı yeni TTK m. 371 (m. 629/1) hükmüne paralel bir düzenleme, şahıs şirketleri bakımından öngörülmiş değildir.

Gereğesinde m. 233'ün, 6762 sayılı TTK m. 176'nın tekrarı olduğu açıklaması yer almaktadır²². Şu kadarını belirtelim ki; 6762 sayılı TTK m. 176 hükmünde temsilcinin "**şirketin gayesine dahil**" her türlü iş ve hukuki işlemleri şirket adına yapabileceği öngörülmekte ve 6762 sayılı TTK m. 137 hükmüne rağmen şirket temsilcilerinin yetki sınırını "şirket gayesi"yle sınırlayan bu hükümden (6762 sayılı TTK m. 175) hareketle kolektif şirketlerin hak ehliyetinin işletme konusuyla sınırlı olmadığı savunulmakta²³ iken, bu kez 6102 sayılı TTK m. 233/no.1 temsil yetkisi "**şirketin işletme konusu**"yla sınırlanmakla daha da geri gidilmiştir²⁴.

Bize göre de 6102 sayılı TTK'nun getirdiği yeni sistem içinde, en azından, aşağıda üzerinde duracağımız, m. 371/no.2'de düzenlemenin, kolektif ve komandit şirketler dahil, tüm ticaret şirketlerini kapsayacak şekilde, m. 125 içinde yer alması daha uygun olurdu²⁵.

B. Anonim ve Limited Şirketler

Anonim şirketlerde temsil yetkisinin kapsamı ve sınırları, 6102 sayılı yeni TTK m. 371 hükmünde düzenlenmektedir. Bu hüküm, m. 629'daki atıf yoluyla limited şirketler hakkında da uygulanır.

Söz konusu 6102 sayılı yeni TTK m. 371 hükmündeki düzenleme şöyledir:

"(1) Temsile yetkili olanlar şirketin amacına ve işletme konusuna giren her türlü işleri ve hukuki işlemleri, şirket adına yapabilir ve bunun için şirket unvanını kullanabilirler. Kanuna ve esas sözleşmeye aykırı işlemler dolayısıyla şirketin rücu hakkı saklıdır.

(2) Temsile yetkili olanların, üçüncü kişilerle, işletme konusu dışında yaptığı işlemler de şirketi bağlar; meğerki, üçüncü kişinin, işlemin işletme konusu dışında bulunduğunu bildiği veya durumun gereğinden, bilebilecek durumda bulunduğu ispat edilsin. Şirket esas sözleşmesinin ilan edilmiş olması, bu hususun ispatı açısından, tek başına yeterli delil değildir."

1. Görüldüğü üzere, temsile yetkili olanların, şirketin amacına ve işletme konusuna giren her türlü işleri ve hukuki işlemleri, şirket adına yapabilir ve bunun için şirket unvanını kullanabilirler. Kanuna ve esas sözleşmeye aykırı işlemler dolayısıyla şirketin rücu hakkı saklıdır.

Söz konusu maddenin (371) gereğesinde, "...Esas sözleşmenin konu hükmüne aykırı işlemlerle bu sınırın aşılması hâlinde şirketin rücu hakkı vardır. Başka bir deyişle, şirketin amacı ve işletme konusu dışında yapılan işlemler da, ikinci fıkrada açıkça belirtildiği üzere, şirketi bağlar, üçüncü kişiye karşı şirket sorumludur; ancak,

Karş. PULAŞLI, Şirketler Hukuku Şerhi C.I, s. 354-355; KIRCA, s. 72-73, 77-78 (dn.14); TÜRK A., s. 2165.

²¹ KENDİGELEN, Yeni TTK.-Tespitler, s. 169.

²² Bkz. KENDİGELEN, Yeni TTK., s. 354.

²³ İMREGÜN (Kolektif ve Komandit Ortaklıklar, s. 23 vd.; Kara Ticareti Hukuku, s. 171-172); ERİŞ, s. 1654-1655.

²⁴ KENDİGELEN, Yeni TTK.-Tespitler, s. 168, 169.

²⁵ ARKAN, s. 49. Karş. TÜRK A., s. 2165.

sınırı aşan temsil yetkisini haiz kişiye karşı şirket rücu talebinde bulunabilir” açıklaması yer almaktadır²⁶. Esasen yönetim kurulu üyeleri kanun ve esas sözleşmeye aykırılık hallerinde zaten şirkete karşı sorumlu olmakla birlikte (m. 549 vd.), burada, yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğunun özel olarak düzenlendiği görülmektedir²⁷.

2. 371. maddenin f.2 hükmüne göre, temsile yetkili olanların, üçüncü kişilerle, işletme konusu dışında yaptığı işlemler de prensip olarak şirketi bağlar. Fakat, üçüncü kişinin, işlemin işletme konusu dışında bulunduğunu bildiği veya durumun gereğinden bilebilecek durumda bulunduğu ispat edildiği takdirde işlem şirketi bağlamayacaktır. Üçüncü kişinin, işlemin işletme konusu dışında bulunduğunu bildiği veya durumun gereğinden bilebilecek durumda bulunduğu ispat edilmek şartıyla ona karşı işlemin şirketi bağlamadığının ileri sürülebilmesi öngörülmek suretiyle, yukarıda yer verdiğimiz 68/151/AET sayılı Şirketler Hukukuna İlişkin Birinci Yönerge m. 9/no.1, f.2 hükmünde tanınan imkanın kullanılması yoluna gidildiği anlaşılmaktadır.

Ancak, (6102 sayılı TTK) m. 371/f.2, c.1’de, “meğerki, üçüncü kişinin, işlemin işletme konusu dışında bulunduğunu **bildiği veya durumun gereğinden, bilebilecek durumda bulunduğu** ispat edilsin” denilerek, hüküm TMK m. 3’e uygun bir şekilde yapılandırıldı²⁸ halde, uyum sağlamaya çalışılan 68/151/AET sayılı Yönerge m. 9/no.1, f.2’de (ve 2009/101/AT sayılı Yönerge m. 10/no.1, f.2’de), işlemin faaliyet konusu dışında olduğunun üçüncü kişi tarafından **bilindiğini veya halin icabından (=durumun gereğinden) bilinmemesinin mümkün olmayacağını** ispat edilmesi ifadesi yer almaktadır. Yönerge’nin bu ifadesi, TMK m. 3’deki “bilmesi gerekme”yi içermemekte olup; “müspet vukuf’a (6762 sayılı TTK m. 39/f.2) yakındır²⁹. O halde, Yönerge’de üçüncü kişilerin korunması amacıyla işlemin şirketi bağlamadığının ileri sürülebilmesi bakımından TMK m. 3’e nazaran daha dar bir alan söz konusu³⁰ iken, TMK m. 3’e göre yapılandırılmakla m. 371/1 hükmünün, Yönerge (m. 9/no.1, f.2) ve üçüncü kişilerin korunması amacına tam uygun olmadığı söylenebilir³¹.

Nitekim, isabetli olarak³² m. 539/no.2 hükmünde; “Tasfiye memurlarının üçüncü kişilerle tasfiye amacı dışında yaptığı işlemler şirketi bağlar; meğerki, üçüncü kişinin işlemin tasfiye amacı dışında olduğunu **bildiği veya hâlin gereğinden bilmesinin mümkün olmayacağı ispat edilsin**. Tasfiyenin sadece tescil ve ilan edilmesi, bu hususun ispatı için yeterli değildir.” denilmektedir.

Yeri gelmişken belirtmek gerekir ki; tasfiye halindeki anonim şirket de TMK. m. 48 çerçevesinde bütün haklardan yararlanabilir ve borçları üstlenebilir. Diğer bir anlatımla, m. 125/no.2 hükmü, tasfiye döneminde de şirketin hak ehliyeti bakımından geçerli olmaya devam eder. Şirket organlarının yetkileri ise, tasfiye amacıyla sınırlanır

²⁶ Bkz. **KENDİGELEN**, Yeni TTK., s. 453, **T.C. Adalet Bakanlığı**, s. 505.

²⁷ Ayrıca, **KENDİGELEN** (Yeni TTK.-Tespitler, s. 169; Tartışmalar, s. 44) ve **TÜRK A.**, s. 2168-2169’a da bkz.

²⁸ **TEKİNALP**, Yeni Anonim ve Limited Ortaklık İle Tek Kişi Ortaklığı; **KENDİGELEN**, Yeni TTK.-Tespitler, s. 224-225; **KIRCA**, s. 77 dn.11; **BAHTİYAR**, s. 41; **GÜNEY/YILMAZ**, s. 8, 9. Ayrıca bkz ve karşı. **PULAŞLI**, Şirketler Hukuku Şerhi C.I, s. 1017; **TEKİNALP**, Yeni TTK ve Ticari Mevzuat, s. 172; **YILDIZ B.**, Ultra Vires İlkesinin Kaldırılmasının Ardından, s. 125 vd.

²⁹ **KENDİGELEN** (Ehliyet-Temsil-Butlan ve Kuruluştan Doğan Sorumluluk, s. 514; Yeni TTK.-Tespitler, s. 225).

³⁰ **KENDİGELEN**, Ehliyet-Temsil-Butlan ve Kuruluştan Doğan Sorumluluk, s. 514.

³¹ **KENDİGELEN**, Yeni TTK.-Tespitler, s. 225.

³² Bkz. **KENDİGELEN**, Yeni TTK.-Tespitler, s. 225 dn.55, s. 384; karşı. **BİLGİLİ/DEMİRKAPI**, s. 548.

(m. 533/no.2, c. son, m. 535)³³. Şirketle ilişkiye giren üçüncü kişilerin korunması amacıyla öngörülen ve yönetim kurulunun temsil yetkisine dair m. 371/no.2'deki düzenlemenin paraleli hüküm de yukarıda yer verdiğimiz m. 539/no.2'de yer almaktadır³⁴. Bu hükümler, limited şirket bakımından da geçerlidir (m. 643)³⁵.

3. Gereçtede m. 371/no.2 c.son'un m. 354 ile uyumlu olduğu ifade edilmektedir³⁶. Gerçekten de m. 354/no.1'de, m. 339 (no.2, b) uyarınca "Esaslı noktaları belirtilmiş ve tanımlanmış bir şekilde şirketin işletme konusu"nu içermesi zorunlu olan esas sözleşmenin tamamının ticaret siciline tescil ve TSG'nde ilan edileceği belirtildikten sonra, tescil ve ilan olunan esas sözleşmeye, m. 36/no.1'deki sicilin olumlu (müspet) etkisinin uygulanacağı hususlar sayılmış; fakat bunlar arasında işletme konusuna yer verilmemiştir. Böylece işletme konusu bakımından m. 36/no.1'deki sicilin olumlu etkili söz konusu olmayacaktır. Yani ilan edildi diye üçüncü kişi şirketin konusunu bilmek durumunda değildir. Bu bakımdan, m. 371/no.2 c.son hükmünün m. 354/no.1 hükmüyle uyumlu olduğu açıktır³⁷.

Limited şirket sözleşmesinde de "Esaslı noktaları belirtilmiş ve tanımlanmış bir şekilde, şirketin işletme konusu"nun yer alması zorunludur (m. 576/b) ve yine şirket sözleşmesinin tamamı tescil ve TTSG'de ilan edilir (m. 587). Fakat bu defa, m. 36/no.1'deki sicilin olumlu etkisinin uygulanacağı hususlar arasında, anonim şirketten farklı olarak ve dikkatsizlik sonucunda, "Esaslı noktaları belirtilmiş ve tanımlanmış bir şekilde şirketin işletme konusu" da sayılmıştır (m. 587/c). Söz konusu m. 587'ye rağmen, "Müdürlerin temsil yetkilerinin kapsamına, yetkinin sınırlandırılmasına, imzaya yetkili olanların belirlenmesine, imza şekli ile bunların tescil ve ilanına bu Kanunun anonim şirketlere ilişkin ilgili hükümleri kıyas yolu ile uygulanır." (m. 629/no.1) hükmü uyarınca, m. 371/no.2, c.son'daki, "Şirket esas sözleşmesinin ilan edilmiş olması, bu hususun ispatı açısından, tek başına yeterli delil değildir." hükmünün limited şirketler bakımından da uygulanması gerekir. Kanaatimizce de gerek m. 629/no.1'deki atıf uyarınca m. 371/no.2, c.son'daki düzenleme ve gerekse kanun koyucunun 68/151/AET sayılı Yönerge m. 9/no.1, f.2 bağlamında AT müktesabatına uyum sağlama amacı bunu gerektirir³⁸. Öte yandan, Kanunun sistemiyle bağdaşmayan ve ihmal ürünü olan, m. 587/c'deki, "Esaslı noktaları belirtilmiş ve tanımlanmış bir şekilde şirketin işletme konusu" kısmının metinden çıkarılarak durumun düzeltilmesi gerektiği de açıktır³⁹.

4. Gerek anonim gerek limited şirket bakımından, tescil ve ilan olunan esas sözleşmeye/şirket sözleşmesine m. 36/no.1'deki sicilin olumlu etkisinin uygulanacağı hususlar arasında şirketin ticaret unvanı da sayılmıştır (m. 354/no.1, b, m. 587/b). Diğer

³³ Bkz. Madde Gereççeleri/Madde 539 Gereççesi (**KENDİGELEN**, Yeni TTK., s. 647; **T.C. Adalet Bakanlığı**, s. 590) ; **KENDİGELEN**, Yeni TTK.-Tespitler, s. 379-380. **BAHTİYAR**, s. 41-42; **BİLGİLİ/DEMİRKAPI**, s. 546'ya da bkz.

³⁴ Bkz. Madde Gereççeleri/Madde 533 Gereççesi (**KENDİGELEN**, Yeni TTK., s. 642; **T.C. Adalet Bakanlığı**, s. 588) ; **KENDİGELEN**, Yeni TTK.-Tespitler, s. 383-384, 385; **BİLGİLİ/DEMİRKAPI**, s. 547-548.

MOROĞLU, s. 286-287'ye de bkz.

³⁵ **YILDIZ Ş.**, Limited Şirketler Hukuku, s. 292'ye de bkz.

³⁶ Bkz. **KENDİGELEN**, Yeni TTK., s. 453; **T.C. Adalet Bakanlığı**, s. 505.

³⁷ **PULAŞLI**, Şirketler Hukuku Şerhi C.I, s. 1017; **KIRCA**, s. 71-72, 77 dn.5; **YILDIZ B.**, Ultra Vires İlkesinin Kaldırılmasının Ardından, s. 125, 131 dn.55.

³⁸ **KIRCA**, s. 72; **YILDIZ B.**, Ultra Vires İlkesinin Kaldırılmasının Ardından, s. 130-131.

³⁹ Aynı yönde, **YILDIZ B.**, Ultra Vires İlkesinin Kaldırılmasının Ardından, s. 131 dn.55, dn.56 ve ilgili metin.

taraftan, şirket işlemlerinin ticaret unvanı altında yapılması zorunludur (m. 39/no.1). Anonim, limited ve kooperatif şirketlerin unvanlarında işletme konusunun gösterilmesi zorunludur (m. 43/no.1, aynı şekilde 6762 sayılı TTK m. 45/f.1). Bütün bunlara göre; konu ticaret unvanının üçüncü kişinin iyi niyetini kaldıracığı, buna dayanarak işlemin işletme konusu dışında olup şirketi bağlamadığının üçüncü kişiye karşı ileri sürebileceği söylenebilecektir⁴⁰. Bu sorunları doğurabilecek olmasında başka, ticaret şirketlerinin hak ehliyetinin işletme konusuyla sınırlandırılması esasından (ultra vires) vazgeçildiğine (m. 125/no.2) göre, artık söz konusu şirketlerin ticaret unvanlarında işletme konusunun gösterilmesi zorunluluğunun dayanağı da kalmamıştır; kaldırılması gerekir⁴¹.

5. Y. 11. HD., T. 23.03.1982, 851/1225: “Bir ticarî işletmenin kendi ana sözleşmesinde belirtilen işletme mevzuuna doğrudan doğruya girmemekle beraber, o işletmenin ticarî faaliyetlerini kolaylaştıran ticarî iş ve ticarî sözleşmelerin de o işletmenin mevzuu içinde bulunduğu kabulü zorunludur. Ticarî amaç güden işletmelerin kredi temini konusunda bankalara karşı müştereken sorumluluk yüklenmek suretiyle birbirlerine destek olmaları ve ticarî faaliyetlerini bu suretle sürdürebilmeleri hâlini ticarî hayatın normal ve mutad işlemleri arasında kabul etmek gerektiğinden, bu davada söz konusu olan “kefalet akdinin” de davacı şirket yönünden kendi işletme çerçevesi içinde kalan “bir muamele”den ibaret olduğunun göz önünde tutulması zorunlu bulunmaktadır. Aksi düşüncenin kabulü ticarî hayatın normal seyrine ve sür’atli akışına engel teşkil edebilecektir. Açıklanan bu hususlarda dairemizin kökleşen içtihadı bulunmaktadır (11. HD’nin 07.02.1978 tarih ve 7/354 ve 04.03.1979 tarih ve 392/981 sayılı ilâmları). O hâlde, yukarıdaki açıklamaların ışığı altında dava konusu kefalet akdinin de davalı anonim şirket mevzuu içinde kalan (mutad bir muamele) olduğu ve bu nedenle de TK’nın 137 ve 321. maddeleri gereğince geçerli bir işlem olduğu kabul edilerek... hükmün bozulması gerekmiştir...”⁴²

Aynı sebeplerle, kefalet işlemlerinin, işletme konusu dışında olduğunun ve bu defa, m. 371/no.2 anlamında şirketi bağlamadığının ileri sürülemeyeceği kanaatindeyiz. Keza, öğrencilere burs verme gibi bağışlarda da durum böyledir⁴³.

⁴⁰ Bkz. **YONGALIK**, s. 86-87; karş. **KIRCA**, s. 72; **YILDIZ B.**, Ultra Vires İlkesinin Kaldırılmasının Ardından, s. 126-127 dn.44; **GÜNEY/YILMAZ**, s. 8-9.

⁴¹ Aynı yönde, **ODMAN BOZTOSUN/ÜNAL**, s. 392; **YONGALIK**, s. 87.

⁴² YKD., 1982, C.8, S.6, s. 820; **MOROĞLU/KENDİGELEN**, s. 171; **ERİŞ**, s. 1660; **FRANKO**, s. 47, 51; **POROY (TEKİNALP/ÇAMOĞLU)**, s. 83. Aynı yönde, Y. 11. HD., T. 21.01.1994, 6997/258 (**MOROĞLU/KENDİGELEN**, s. 171-172).

⁴³ Buna karşılık, şirket tipine tamamen yabancı olacak şekilde, örneğin, şirketin bir siyasi partiye yapacağı yüksek miktardaki bağışların, hükümsüz olacağı kanaatindeyiz. Çünkü, “tüzel kişilik alanında geçerli olan sınırlı sayı ilkesi gereğince her tüzel kişi MK m. 48 hükmü çerçevesinde kendi türüne ilişkin olarak hak ehliyetine sahiptir.” (**DURAL/ÖGÜZ**, s. 234).

Bu konuda, **YILDIZ B.**, Ultra Vires İlkesinin Kaldırılmasının Ardından, s. 117 dn.18’e de bkz. Yine, 6102 sayılı TTK m. 223 [6762 sayılı TTK. m. 165 (**DOMANIÇ**, s. 584-585)]’e de bkz.

V- SONUÇ

1. İsv.BK m. 718a/1'de, şirketi temsile yetkili olan kişilerin, şirketin amacına giren bütün işlemleri yapabileceği hükmü yer almaktadır. Federal Mahkeme bu hükmü, aşırı hallerle sınırlı bir şekilde uygulamaktadır⁴⁴.

Fransa da 68/171/AET Yönergesi'ne (m. 9) uyum bağlamında, bizim 6102 TTK m. 371'e benzer bir düzenleme yapmıştır (1966 tarihli Ticaret Şirketleri Kanunu m. 98, 2000 tarihli Ticaret Kanunu L225-64)⁴⁵.

Alman hukukunda ise; işletme konusunun temsil yetkisi üzerinde bir etkisi ve işletme konusu dışı işlemin şirketi bağlamadığının üçüncü kişiye karşı ileri sürebileceği durumlar söz konusu değildir (AktG § 82, GmbHG § 37)⁴⁶.

2. 9 Mart 1968 tarih ve 68/151/AET sayılı Şirketler Hukukuna İlişkin Birinci Konsey Yönergesi'ne uyarak ve öte yandan, hep gündemde olan eleştiriler dikkate alınarak⁴⁷, ticaret şirketlerinin hak ehliyetinin işletme konusuyla sınırlı olması kuralı (6762 sayılı TTK m. 137/), tüm ticaret şirketleri bakımından kaldırılmıştır (6102 sayılı TTK m. 125/no.2). Bu son derecede önemli bir yeniliktir ve ancak gecikmiş olmasından yakınılabılır.

Fakat, işletme konusunun temsil yetkisi üzerindeki etkisi, üçüncü kişilere karşı olmak üzere, devam etmektedir (m. 233, m. 271)⁴⁸. Bu defa, "yokluk" değil; üçüncü kişilere karşı, temsilci tarafından şirketin işletme konusu dışında işlem yapıldığı, dolayısıyla "temsil yetkisinin aşılması sebebiyle işlemin şirketi bağlamadığı" iddiaları bağlamında sorunlar devam edecektir⁴⁹. Kanaatimizce; ortakların menfaati, konu dışı işlemlerden doğan sorumluluk yoluyla korunmakla, işlem ve pazar güvenliğinin sağlanması amacı tercih edilip, 68/151/AET sayılı Şirketler Hukukuna İlişkin Birinci Konsey Yönergesi m. 9/no.1, f.1'deki (2009/101/AT sayılı Yönerge m. 10/no.1, f.1) prensibe tamamen uyularak, söz konusu Yönerge m. 9/no.1, f.2'deki imkanın hiç bir bağlamda kullanılması yoluna gidilmemek suretiyle işletme konusunun, üçüncü kişilerle olan ilişkiler bakımından, temsil yetkisi üzerinde etkisinin kabul edilmemesi daha isabetli olacaktır⁵⁰.

3. Nihayet, 6102 sayılı TTK m. 210/no.3'de; "Kamu düzenine veya işletme konusuna aykırı işlemlerle veya bu yönde hazırlıklarda ya da muvazaalı iş ve faaliyetlerde bulunduğu belirlenen ticaret şirketleri hakkında, özel kanunlardaki hükümler saklı kalmak kaydıyla, Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca, bu tür işlem ve faaliyetlerin öğrenilmesinden itibaren bir yılı içinde fesih davası açılabilir." hükmü yer almaktadır. İşletme konusu çerçevesinde sınırlı hak ehliyet kuralı (6762 sayılı TTK m. 137) terk edildiğine (6102 sayılı TTK m. 125/no.2) göre, işletme konusuna aykırı olarak yapılan işlemler sebebiyle şirketin feshinin istenebilmesinin öngörülmesi, isabetli olmamıştır⁵¹. Kanaatimizce, bu fesih davası, sadece kamu düzenine aykırılık halleriyle sınırlı olarak tanınmalıdır⁵².

⁴⁴ Federal Mahkeme'nin bu hükmü çok sıkı uygulamadığı, ancak çok aşırı ve uç hallerde amaca aykırılık ve temsil yetkisinin aşıldığını kabule ederek, işlemin geçersizliği içtihadında bulunduğu konusunda, **PULAŞLI**, Şirketler Hukuku Şerhi C.I, s. 1014-1015'e bkz.

⁴⁵ Bkz. **KARAYALÇIN**, s. 15 dn.; **YILDIZ B.**, Ultra Vires Sınırlamasının Yerindeliği, s. 346 dn.88 ve ilgili metin. Keza, diğer AT üyelerinden Hollanda ve Danimarka'daki durum için de **YILDIZ B.**, Ultra Vires Sınırlamasının Yerindeliği, s. 346 dn.88 ve ilgili metine bkz.

⁴⁶ Örneğin, **KARAYALÇIN**, s. 15 dn.; **WIRTH/ARNOLD/GREENE**, s. 32-33, 220, 305'e de bkz.

⁴⁷ Bkz. 6102 sayılı TTK'nın Genel Gereğesi Parg. 112 (**KENDİGELEN**, Yeni TTK., s. 51).

⁴⁸ **ALIŞKAN**, s. 205'e de bkz.

⁴⁹ **KENDİGELEN**, Yeni TTK.-Tespitler, s. 100.

⁵⁰ **MOROĞLU**, s. 158'e de bkz.

⁵¹ **KENDİGELEN**, Yeni TTK.-Tespitler, s. 108-109; **ALIŞKAN**, s. 202 vd., 265-266

⁵² **İMREGÜN**, Kara Ticareti Hukuku, s. 256; **ALIŞKAN**, s. 200, 266.

KAYNAKÇA

- ALIŞKAN Murat** : Türk Ticaret Kanunu'na Göre Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın Anonim Şirketleri Denetlemesi ve İlgili Fesih Davaları, İstanbul 2007.
- ARKAN Sabih** : Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na İlişkin Değerlendirmeler, Türk Ticaret Kanunu Tasarısı Konferansı, Bildiriler-Tartışmalar, 13-14 Mayıs 2005, Ankara, s. 41 vd.
- ARSLANLI Halil** : İngiliz Şirketlerinde "Ultra-Vires" Nazariyesi, Adliye Ceridesi, 1942, s. 483 vd.
- BAHTİYAR Mehmet** : Ortaklıklar Hukuku, Yeni TTK'ya Göre Yazılmış 7. B., İstanbul 2012.
- BİLGİLİ Fatih/**
DEMİRKAPI Ertan : Ticaret Hukuku Dersleri, 2. B., Bursa 2012.
- DOMANIÇ Hayri** : Türk Ticaret Kanunu Şerhi, C.I, Adi Şirketler, Kollektif ve Komandit Şirketler, İstanbul 1988.
- CAN Mustafa** : ABD Ortaklıklar Hukukunun Tasarı Türk Ticaret Kanunundaki Ortaklıklar Hukukuna Etkileri, Ankara 2009.
- DURAL Mustafa/**
ÖĞÜZ Tufan : Türk Özel Hukuku, C.II, Kişiler Hukuku, Gözden Geçirilmiş ve Yenilenmiş 11. B., İstanbul 2011.
- ERİŞ Gönen** : Açıklamalı-İçtihatlı Türk Ticaret Kanunu, C.2, 57. – 371. Maddeler, Ankara 2010.
- FRENCH Derek/**
MAYSON Stephen W./
RYAN Christopher L. : Mayson, French & Ryan on Company Law, 28. (2011-2012) B., New York 2011.
- FRANKO Nisim** : Ticaret Şirketlerinin Kefalet Ehliyeti, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu II, Bildiriler-Tartışmalar, Ankara, 11-12 Ocak 1985, Ankara 1985, s. 33 vd.
- GÜNEY Necla/**
YILMAZ Elif Göksel : 6102 Sayılı TTK Kapsamında Yönetim Kurulu Üyelerinin Temsil Yetkisinin Sınırları ve Ultra Vires Teorisi (<http://www.gultekinhukuk.com/tr/Sayfalar/Publications/Docs/5544c080539deb3.pdf>)
- İMREGÜN Oğuz** : Kara Ticareti Hukuku Dersleri (Genel Hükümler – Ortaklıklar – Kıymetli Evrak), 13. B., İstanbul 2005. (Kara Ticareti Hukuku)
- İMREGÜN Oğuz** : Kollektif, Komandit ve Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Ortaklıklar, İstanbul 1989. (Kollektif ve Komandit Ortaklıklar)
- KARAYALÇIN Yaşar** : Türk Hukukunda Ticaret Siciline Tescilin Etkileri, Batider, Aralık 1975, C.VIII, S.2, s. 1 vd.
- KAYA Arslan** : Ticaret Sicili ve Sermaye Şirketlerinde Kamuyu Aydınlatma, Türk Hukukunun Avrupa Birliği Hukukuna Uyum – Acquis Communautaire'in Alınması- Açıklamalar, Değerlendirmeler, Öneriler, Proje Yöneticisi: Prof. Dr. Ünal Tekinalp, İstanbul 2001, s. 485 vd.

- KENDİGELEN Abuzer** : Yeni Türk Ticaret Kanunu, Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, İstanbul 2011. (Yeni TTK.-Tespitler)
- KENDİGELEN Abuzer** : Gerekçeli – Karşılaştırmalı Yeni Türk Ticaret Kanunu İle Türk Ticaret Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunu, İstanbul 2011. (Yeni TTK.)
- KENDİGELEN Abuzer** : Sermaye Şirketlerinde Ehliyet, Temsil, Butlan ve Kuruluştan Doğan Sorumluluk, Türk Hukukunun Avrupa Birliği Hukukuna Uyumu –Acquis Communautaire’in Alınması-Açıklamalar, Değerlendirmeler, Öneriler, Proje Yöneticisi: Prof. Dr. Ünal Tekinalp, İstanbul 2001, s. 507 vd. (Ehliyet-Temsil-Butlan ve Kuruluştan Doğan Sorumluluk)
- KENDİGELEN Abuzer** : 40. Yılında Türk Ticaret Kanunu Semineri Tartışmaları, 5-6 Aralık 1998, İstanbul 1998, s. 44. (Tartışmalar)
- KIRCA İsmail** : 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Ticaret Şirketlerinin Ehliyet ve Birleşmesi, Bankacılar Dergisi, S.79, Aralık 2011, s. 71 vd.
- KUNTALP Erden** : Ticaret Ortaklıklarının Ehliyeti, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu II, Bildiriler-Tartışmalar, Ankara, 11-12 Ocak 1985, Ankara 1985, s. 1 vd.
- MOROĞLU Erdoğan** : Türk Ticaret Kanunu Tasarısı, Değerlendirme ve Öneriler, 5. B., İstanbul 2007.
- MOROĞLU Erdoğan/**
KENDİGELEN Abuzer : İçtihatlı-Notlu Türk Ticaret Kanunu ve İlgili Mevzuat, Tümden Gözden Geçirilmiş ve Güncelleştirilmiş 9. B., İstanbul 2010.
- ODMAN BOZTOSUN N. Ayşe/**
ÜNAL Akın : Türk Ticaret Kanunu Tasarısındaki Ticaret Unvanına, İşletme Adına ve Haksız Rekabete İlişkin Hükümlerin Değerlendirilmesi, Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.II, S.1, Yıl: 2005, s. 383 vd.
- POROY Reha/TEKİNALP Ünal/**
ÇAMOĞLU Ersin : Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku, 2. B., C.2, İstanbul 1976.Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku, Güncelleştirilmiş 12. B., İstanbul 2010.
- PULAŞLI Hasan** : Şirketler Hukuku, Güncelleştirilmiş 4. B., Adana 2003. (Şirketler Hukuku)
- PULAŞLI Hasan** : 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Şirketler Hukuku Şerhi, C.I, Ankara 2011. (Şirketler Hukuku Şerhi, C.I)
- TEKİNALP Ünal** : Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar İle Tek Kişi Ortaklığının Esasları, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 2. B., İstanbul 2011. (Yeni Anonim ve Limited Ortaklık İle Tek Kişi Ortaklığı)
- TEKİNALP Ünal** : Ultra Vires, 40. Yılında Türk Ticaret Kanunu, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalı ile Deniz Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyeleri ve Araştırma Görevlilerinin Değerlendirmeleri, İstanbul 1997, s. 45-46. (Ultra Vires)
- TEKİL Fahiman** : Şirketler Hukuku, İstanbul 1981. (Şirketler Hukuku)
- TEKİL Fahiman** : Adi, Kollektif ve Komandit Şirketler Hukuku, İstanbul 1991. (Adi, Kollektif ve Komandit Şirketler Hukuku)

- TÜRK Ahmet** : Türk Ticaret Kanunu Tasarısının Genel, Ticaret Şirketlerine İlişkin Genel Hükümler ve Anonim Ortaklığa İlişkin Hükümlerinden Bazıları Hakkında Düşünceler, Prof. Dr. Fırat Öztan'a Armağan C.II, Ankara 2010, s. 2163 vd.
- TÜRK Hikmet Sami** : Avrupa Toplulukları'na Üyeliğin Anayasa ve Ortaklıklar Hukuku Üzerindeki Etkileri, Batider, Haziran 1989, C.XV, S.1, s. 1 vd.
- T.C. ADALET BAKANLIĞI ÜLGEN Hüseyin** : Türk Ticaret Kanunu Tasarısı, Ankara 2005.
: Ticaret Şirketlerinin Ehliyeti, Prof. Dr. M. Kemal Oğuzman'ın Anısına Armağan, İstanbul 2000, s. 1283 vd.
- WIRTH Gerhard/ ARNOLD Michael/ GREENE Mark YARALI Levent** : Corporate Law in Germany, München 2004.
: Şirketler Hukukuna İlişkin Yargıtay Kararları -I-, Yeni Türk Ticaret Kanunu Madde Atıflı 2010-2011 Kararları, Ankara 2012.
- YILDIZ Burçak** : Ultra Vires İlkesinin Kaldırılmasının Ardından İşletme Konusu Unsuru ve Ticaret Şirketlerinin İşletme Konusu Dışındaki İşlemlerinin Hukukî Niteliği, Batider, Eylül 2011, C.XXVII, S.3, s. 111 vd. (Ultra Vires İlkesinin Kaldırılmasının Ardından)
- YILDIZ Burçak** : TTK Tasarısı'nda Şirketlerin Ehliyeti ve Bu Bağlamda TTK m. 137 Hükmündeki "Ultra Vires" Sınırlamasının Yerindeliliğinin Değerlendirilmesi, Ankara Üniversitesi Hukuku Fakültesi Dergisi, Yıl 2006, C.55, S.1, s. 321 vd. (Ultra Vires Sınırlamasının Yerindeliliği)
- YILDIZ Şükrü** : Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Limited Şirketler Hukuku, İstanbul 2007. (Limited Şirketler Hukuku)
- YILDIZ Şükrü** : Avrupa Topluluğunun Kamuyu Aydınlatmaya İlişkin 9 Mart 1968 Tarih ve 68/151/EEC Sayılı Bir Nolu Şirketler Hukuku Konsey Yönergesi, Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi, C.III, S.1, Yıl:1999, Erzincan 1999, s. 276 vd. (68/151/EEC Sayılı Yönerge)
- YONGALIK Aynur** : Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na (m. 124-133) Türk Ticaret Kanunu (m. 136-145) İle Karşılaştırmalı Bakış ve Değerlendirme, Batider, Mart 2010, C.XXVI, S.1, s. 79 vd.

KISALTMALAR

AktG	: Aktiengesetz
AET.	: Avrupa Ekonomik Topluluğu
AT.	: Avrupa Topluluğu
Bkz./bkz.	: Bakınız
B.	: Bası
Batider	: Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi
C.	: Cilt
c.:	cümle
dn.	: dip not
E.:	Esas
f.	: fıkra
GmbHG	: Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung
HD.	: Hukuk Dairesi
İsv.BK	: İsviçre Borçlar Kanunu
K.	: Karar
Karş./karş.	: Karşılaştırınız
m.	: madde
no.	: numara
Parg.	: Paragraf
S.	: Sayı
s.	: sayfa
T.	: Tarih
TMK	: Türk Medenî Kanunu
TTK	: Türk Ticaret Kanunu
vd.	: ve devamı
Y.	: Yargıtay
YKD.	: Yargıtay Kararları Dergisi